

Karlstads kommun
barnochungdomsforvaltningen@karlstad.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Nyeds skola i Karlstads kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Karlstads kommun att vid vite av 1 000 000 kronor senast den **17 september 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Karlstads kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Karlstads kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; 3 kap. 12 d och f §§ skollagen; 9 kap. 4 a § skolförordningen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)
- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Åtgärder

- Lärarna ska anpassa undervisningen efter elevernas olika behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.
- Lärarna ska se till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Karlstads kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att lärare på skolenheten skyndsamt ger stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Rektorn ska se till att ansvariga på skolenheten utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
- Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd så ska rektorn se till att eleven ges sådant stöd och att de särskilda stödåtgärderna dokumenteras i ett åtgärdsprogram för eleven.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterar att Karlstads kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven samt beslutar och informerar om betyg i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 15 §, 10 kap. 15-20 §§ skollagen; 6 kap. 7 § och 9 kap. 20 § skolförordningen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg; Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen)
- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 10 kap. 12 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

- Lärarna ska fortlöpande informera eleverna om deras kunskapsutveckling.
- Lärarna ska vid utvecklingssamtalet ge information till elev och vårdnadshavare om elevens utveckling i förhållande till läroplan och kunskapskraven i samtliga ämnen som eleven får undervisning i.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Karlstads kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska säkerställa att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Karlstads kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.
- Rektorn ska se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Karlstads kommun att senast den **17 september 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna inom dessa områden ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Karlstads kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att det på skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Karlstads kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13 och 17-18 §§ skollagen; 33 § införandelagen)
- Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, God miljö för utveckling och lärande, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att lärarna är behöriga och legitimerade för den undervisning de bedriver.
- Rektorn ska se till att det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Karlstads kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska tillsammans med personalen följa upp och dokumentera resultaten av utbildningen för skolenheten, såsom kunskapsresultat och resultat av arbetet med trygghet och studiero. Även eleverna ska medverka i kvalitetsarbetet.
- Rektorn ska se till att personalen medverkar i en analys av såväl kunskapsresultat som resultaten avseende arbetet med trygghet och studiero. Även eleverna ska medverka i kvalitetsarbetet.
- Utifrån analysen av det som framkommer i uppföljningen ska rektorn besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder för skolenheten och dokumentera de beslutade åtgärderna.

- Rektorn ska planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna och genomföra dessa. Planeringen och åtgärderna ska dokumenteras.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen visar att det finns brister vid Nyeds skola som huvudmannen Karlstads kommun tillsammans med rektorn måste åtgärda så att bestämmelserna i skollag, läroplan och övriga författningar följs.

Skolinspektionens utredning visar att det i undervisningen inte tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och att lärarna inte ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Skolinspektionens utredning visar vidare att det är bristande studiero i flera klasser och att det varit så under en längre tid. Skolinspektionen anser att bristen inom studiero har ett nära samband med flera av de andra brister som konstateras i detta beslut. En viktig del i arbetet med att skapa studiero är till exempel att erbjuda eleverna inflytande i undervisningen, erbjuda en utmanande undervisning anpassad utifrån elevernas behov och förutsättningar samt att rektor ser till att lärarna fortlöpande bedriver ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. Det är därför av stor vikt att rektor inkluderar arbetet med dessa områden i arbetet med att åtgärda den bristande studieron vid skolenheten.

Vidare visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i skolenhetens arbete med extra anpassningar och skyndsamt utredning av särskilt stöd. Alla elever som behöver extra anpassningar får inte det och skolenheten har inte ett fungerande arbete för att uppmärksamma, anmäla och skyndsamt utreda om elever kan vara i behov av särskilt stöd. Alla elever i behov av särskilt stöd ges inte heller sådant stöd på det sätt eller i den omfattning som behövs. Arbetsgången avseende elever i behov av särskilt stöd fungerar inte tillfredställande.

Skolinspektionens utredning visar också att skolan behöver utveckla kommunikationen med elever och elevernas vårdnadshavare kring elevernas kunskapsutveckling. Rektor behöver se till att lärarna samverkar i arbetet med att nå utbildningens mål och att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Rektor behöver också se till att lärarna är behöriga och legitimerade för den undervisning de bedriver. Det är viktigt att rektor, genom ett aktivt ledarskap, styr och utvecklar verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet ska ske genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Elevhälsans arbete är viktigt i arbetet med att utveckla verksamheten och rektor ska se till att elevhälsan ges förutsättningar att främst arbeta förebyggande och främjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Skolinspektionen ser allvarligt på de konstaterade bristerna i detta beslut. Flera av dem är sådana att de fått, eller riskerar att få, påtagliga negativa konsekvenser för eleverna vid skolan. Skolinspektionen har därför förenat flera av föreläggandena i beslutet med vite.

Föreläggande vid vite

Undervisning och lärande

I undervisningen tas inte hänsyn till elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen vid Nyeds skola inte utgår från varje enskild elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, i alla ämnen och årskurser. Utredningen visar att undervisningen inte alltid genomförs på ett sådant sätt att hänsyn tas till varje elevs behov och förutsättningar, och att detta beror på att lärarna inte anser sig räkna till för det. Det framkommer att lärarna i flera ämnen och i flera årskurser inte vet hur de ska organisera undervisningen så att undervisningen blir utmanande för alla elever i klassen. Framförallt gäller detta elever som i undervisningen behöver mer utmanande arbetsuppgifter. Vanligtvis är det upp till eleverna att själva efterfråga mer utmanande uppgifter från lärarna. Att det genomsnittliga meritvärdet för flickor och pojkar i årskurs 9 vid skolan är betydligt lägre än för eleverna i riket kan vara en effekt av att eleverna inte får en tillräckligt utmanande undervisning. Bristerna i undervisningen innebär att alla elever inte får den ledning och stimulans de behöver för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, vilket strider mot författningarna.

Rättslig reglering

I skollagen anges att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I läroplanen anges att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Utredning

Lärare som undervisar i olika årskurser och i olika ämnen säger i intervju att de inte har möjlighet att ge en utmanande undervisning utifrån elevernas förutsättningar. De säger att de elever som behöver utmanande arbetsuppgifter får arbeta med uppgifter utan ledning av lärare. Lärarna anser att de inte räcker till för att ge alla elever undervisning utifrån elevernas olika behov. Det är den stora spridningen av elevers olika kunskapsnivåer och elevers olika förutsättningar och behov i en undervisningsgrupp som medför att lärarna inte kan ge eleverna den ledning de behöver, säger lärarna. Rektor säger att det finns en vilja att utveckla undervisningen så att den möter eleverna

utifrån deras förutsättningar. Lärarna har dock till rektor uttryckt att undervisningen fokuserar på att eleverna ska uppnå kunskapskraven för betyget E och att det beror på att de inte har möjlighet till annat. Det framkommer av intervju med lärare och elever att det varit på detta sätt under åtminstone detta läsår och att flera av lärarna endast arbetat på skolan under detta läsår.

Elever från olika klasser och årskurser säger i intervju att det ibland och i några ämnen finns utmanande uppgifter för alla elever, men att det är vanligare att de själva måste efterfråga utmanande uppgifter av läraren för att de ska få sådana. Eleverna är inte heller säkra på om de uppgifter de då får faktiskt är mer utmanande eller om det rör sig om uppgifter på samma nivå som tidigare. Eleverna säger vidare att de i flera ämnen inte vet vad de ska träna på, visa att de kan eller vad som ska bedömas när de arbetar med olika arbetsuppgifter.

Av betygsstatistiken för årskurs 9 för läsåret 2016/17 framgår att skolenhetens resultat ligger i paritet med riket när det gäller andelen elever som uppnått de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen, men att det genomsnittliga meritvärdet för flickor och pojkar är betydligt lägre än motsvarande värde för flickor och pojkar i riket som helhet.

Lärarna ger inte eleverna inflytande och delaktighet i undervisningen

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna vid Nyeds skola inte får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Utredningen visar att eleverna vid skolan inte ges inflytande över undervisningen i alla ämnen och av alla lärare. Även om vissa lärare arbetar för att ge eleverna inflytande gör inte alla lärare det, och dessa ger bland annat som skäl att de är stressade och att de inte har tid att ge eleverna inflytande. Att eleverna på Nyeds skola inte ges möjlighet till inflytande och delaktighet strider mot författningarna och riskerar att bidra till att minska elevernas ansvarstagande för sina studier och studieresultat.

Rättslig reglering

Enligt läroplanen ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. Läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan. Vidare ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Läraren ska vidare tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Utredning

Elever i olika klasser och årskurser säger i intervju att de endast vid ett fåtal tillfällen och i ett par ämnen får vara med och påverka arbetssätt och arbetsformer i undervisningen. Elever från en årskurs säger att lärarna tidigare efterfrågat elevernas synpunkter, men att så inte skett det här läsåret. Det finns emellertid lärare som

eleverna uppfattar lyssnar in elevernas åsikter och låter dem påverka upplägget av undervisningen. Det sker däremot, enligt eleverna, inte systematiskt eller regelbundet och inte i alla ämnen. Eleverna säger också att det finns lärare som inte förstår att det finns en koppling mellan att en uppgift eller en arbetsform i ett område har varit intressant och att eleverna har presterat bra och att det varit studiero under momentet.

Lärare från flera årskurser och som undervisar i olika ämnen säger att de inte systematiskt efterfrågar elevernas åsikter gällande undervisningen utan att de istället, utan att fråga eleverna direkt, lyssnar in elevernas åsikter och att det förekommer att någon lärare ibland efterfrågar vad eleverna tycker om en arbetsform eller arbetsuppgift. Av intervju med elever och rektor framkommer det att det inte heller under höstterminen funnits ett fungerande forum som elevråd för eleverna där eleverna gemensamt kunnat föra fram sina synpunkter och på så sätt ges inflytande. En lärare berättar i intervjun att eleverna i hennes klass ges möjlighet till inflytande genom att de får välja bland olika arbetsuppgifter och en annan lärare säger att det är viktigt att visa eleverna att de får vara med och påverka i skolan. En annan lärare säger emellertid att eleverna inte har förmåga att välja egna uppgifter för att den generella kunskapsnivån är bristande och att det är därför eleverna inte har inflytande. Ett par lärare som undervisar elever i flera årskurser och flera ämnen säger att de inte har möjlighet att ge eleverna inflytande eftersom de inte ser att de har tid för det i undervisningen och att de uppfattar att eleverna endast önskar mindre att göra. De säger vidare att de känner sig stressade och att de därför inte är öppna med att låta eleverna ha inflytande. Lärare säger att de i arbetslaget under detta läsår inte har hunnit hitta en lösning på hur de ska ge eleverna mer inflytande i undervisningen. Det är främst vid utvecklingssamtal, en gång per termin, lärare efterfrågar deras synpunkter säger elever.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite.

Verksamheten vid Nyeds skola i Karlstads kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Karlstads kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta nödvändiga åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen har, som framgår ovan, vid sin tillsyn kunnat konstatera brister i hur skolan anpassar undervisningen utifrån elevernas olika behov och förutsättningar och hur eleverna ges inflytande över undervisningen. De konstaterade bristerna är att betrakta som allvarliga. Bristerna berör ett stort antal elever och är båda av sådant slag att de riskerar att få en direkt negativ inverkan på elevernas skolgång. Om undervisningen inte anpassas till elevernas olika behov i tillräcklig utsträckning ges eleverna inte de förutsättningar de behöver för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, vilket på sikt kan få allvarliga konsekvenser för eleverna. Likaså

är det, inte minst ur en demokratisynpunkt, viktigt att alla elever ges möjlighet till delaktighet och inflytande i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att bristerna i undervisningen har ett nära samband med flera av de andra allvarliga brister som kunnat konstateras vid tillsynen. Detta gäller inte minst bristerna i studieron och i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Det är av central betydelse att bristerna i undervisningen rättas till för att även övriga relaterade brister ska kunna avhjälpas.

Mot denna bakgrund, och då det också framkommit att bristerna redan pågått under en längre tid, är det angeläget att bristerna snarast rättas till. Skolinspektionen bedömer därför att föreläggandet i denna del bör förenas med vite.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Elever får inte extra anpassningar

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns elever vid skolenheten som inte skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar. Utredningen visar att alla lärare inte ger elever de extra anpassningar de är i behov av och att lärarna inte får den stöttning, t ex av elevhälsan, som de behöver i arbetet med att ge extra anpassningar. Lärarna menar att de inte har förutsättningar varken i kompetens, tid eller i form av lokaler för att ge eleverna de extra anpassningar eleverna är i behov av. Arbetet med extra anpassningar på skolenheten motsvarar inte författningarnas krav vilket försvårar för elever på skolenheten att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Utredning

Det finns elever vid skolenheten som inte skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar uppger rektorn, lärare och elevhälsan. Lärarna beskriver att det är långt ifrån alla elever som får de extra anpassningar som de är i behov av. När eleverna inte får de extra anpassningar som de behöver så leder det till att eleverna inte når kunskapskraven, berättar lärarna. Elevhälsan uppger i intervju att arbetet med extra anpassningar sker på olika sätt i olika klasser och ämnen vid skolenheten. De säger att arbetet fungerar väl i årskurs 1 - 4, men att lärare i årskurs 5 - 9 inte ger alla elever de extra anpassningar som de är i behov av.

Lärare uppger i intervju att lärare i flera årskurser inte har förutsättningar varken i tid eller i form av lokaler för att ge alla elever de extra anpassningar de är i behov av. De

säger vidare att de är ensamma i sitt läraruppdrag och att de varken får stöd av varandra, i form av samverkan, eller stöd av elevhälsan. Några av lärarna på högstadiet uppger att den tid elevhälsan avsatt för att ta upp elevärenden med lärarna ligger på en tid då några lärare har lektioner och att dessa lärare därför inte har möjlighet att använda den avsatta tiden. Elevhälsan har sedan höstterminen 2017 haft ett uppdrag att implementera rutiner kring extra anpassningar och särskilt stöd men rektorn och elevhälsan säger att alla lärare inte har tagit till sig av det som elevhälsans representant förmedlat till lärarna i syfte att förbättra arbetet kring extra anpassningar, vilket även bekräftas av lärare. Att arbetet med att ge eleverna de extra anpassningar de behöver inte fungerar på hela skolenheten beror, enligt elevhälsan, bland annat på att specialpedagogen inte haft förutsättningar för att leda detta arbete och att flertalet av lärarna är nya vid skolenheten. Elevhälsan säger att det behövs stöd från elevhälsan till lärare på högstadiet i det direkta arbetet med extra anpassningar i elevgruppen. Några lärare där ger extra anpassningar, men inte alla. Rektor uppger att hon redan under hösten 2017 identifierade att lärare och elevhälsa behöver arbeta annorlunda när det gäller extra anpassningar och särskilt stöd.

I intervju uppger eleverna att det finns elever som behöver hjälp i klassrummet men som inte får det av läraren. Det finns ett stort behov av stöd hos eleverna, men det finns inte personal som kan hjälpa dem och därför får de ingen hjälp, säger eleverna. Eleverna säger också att de och deras vårdnadshavare inte får veta om det går dåligt i olika ämnen och om de riskerar att få betyget F. Det gör att inte heller deras vårdnadshavare kan hjälpa dem, säger eleverna.

Skolinspektionens skolenkät besvarades av elever i årskurs 9, under våren 2017 (andel svarande var 83 procent, vilket motsvarar 25 av 30 elever). På påståendet "Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det" svarar 40 procent av eleverna att det stämmer "ganska dåligt" eller "inte alls". På påståendet "Skolarbetet är svårt för mig" svarar 36 procent av eleverna att det "stämmer ganska bra".

Elevers behov av särskilt stöd utreds inte

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns elever vid skolenheten vars behov av särskilt stöd inte skyndsamt utreds. Av Skolinspektionens utredning framgår att arbetet med särskilt stöd inte fungerar på skolenheten. Skolinspektionens utredning visar att det finns elever på skolenheten vars behov av särskilt stöd inte blivit utredda, trots att det funnits skäl att göra en sådan utredning, och att det finns brister i arbetsgången kring särskilt stöd som gör att elever inte fångas upp och utreds skyndsamt. Det framkommer bland annat i genomförda intervjuer att alla lärare inte anmäler till elevhälsan när de befarar att en elev kan vara i behov av utredning om särskilt stöd och att alla lärare inte vet vem som fattar beslut om att starta en sådan utredning. Det framkommer också att det dröjer lång tid från det att en anmälan gjorts till elevhälsan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd, till dess att en utredning påbörjas av elevhälsan. Enligt lärarna kan det ibland dröja flera år, trots att behovet av utredning är klarlagt. Arbetsgången brister också genom att det på skolenheten saknas en fungerande samverkan mellan lärare och elevhälsa. En förklaring som förs fram av

personalen till att lärare inte anmäler elevers behov av särskilt stöd skyndsamt är att det särskilda stöd de tror att eleven kan behöva ändå inte finns att tillgå på skolenheten (se även nedan under nästa brist). Rektorn har vid tillsynsbesöket inte någon överblick över vilka elever som behöver utredas för särskilt stöd. Om elevers behov av särskilt stöd inte utreds är det inte möjligt för rektor och huvudman att tillgodose det stöd eleven är i behov av. Det får som följd att elevernas stödbehov inte synliggörs och att elevernas möjlighet att uppnå kunskapskraven allvarligt försvåras.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.

Utredning

Vid intervjuer uppger rektorn, lärare och elevhälsan att det finns elever på skolenheten vars behov av särskilt stöd inte skyndsamt utreds. Rektorn uppger i intervjun att hon ännu inte har en överblick över vilka elever som behöver utredas för särskilt stöd och säger att det inte är tydligt hur de på skolenheten arbetar med att ta reda på vilka elever som är i behov av särskilt stöd.

Elevhälsan och lärare säger i intervju att lärare inte alltid anmäler till elevhälsan att elever riskerar att få betyget F i ett eller flera ämnen så att elevhälsan tillsammans med lärarna kan påbörja en kartläggning av elevens stödbehov. Elevhälsan säger att det kan finnas elever på mellan- och högstadiet som inte når kunskapskraven, och där en utredning av elevens stödbehov bör göras, men som inte blivit utredda eftersom lärarna inte anmäler elevernas stödbehov. En anledning till att lärarna inte anmäler elevers stödbehov till elevhälsan (där rektorn ingår) är att lärarna inte tror att det finns något särskilt stöd att ge eleverna, säger elevhälsan. Elevhälsan berättar också att den förra rektorn, som slutade i oktober 2017, inte beslutade om åtgärdsprogram eftersom hon hade en annan syn på när en elev är i behov av särskilt stöd och inte bara extra anpassningar. Den rektorn ansåg att det stöd en elev var i behov av enbart var att kategorisera som extra anpassningar. Därför upprättades inga åtgärdsprogram. Det är en anledning till att arbetet med utredningar och särskilt stöd brister i verksamheten, säger elevhälsan.

Lärare i årskurserna 7-9 säger i intervju att det är oklart för dem vem som tar beslut om att starta en utredning av elevers behov av särskilt stöd och att de inte kommer vidare från de extra anpassningarna även om det stödet inte ger effekt. Lärarna säger att de blir uppmanade av elevhälsan att intensifiera de extra anpassningarna innan de kan anmäla behov av en utredning av elevens stödbehov till elevhälsan och rektorn. Det

gör enligt lärarna att elever får extra anpassningar när de kanske egentligen behöver särskilt stöd.

Lärare i alla årskurser uppger i intervjuerna att utredningar om elevers behov av särskilt stöd inte sker skyndsamt. Det finns flera elever i alla högstadiets klasser vars behov av särskilt stöd behöver utredas men som inte utreds, säger lärarna. Det finns exempel på att lärare anmält behov av utredning till elevhälsan för samma elev om och om igen utan att en utredning påbörjats, säger lärare. Lärare ger exempel på elever vars behov av en utredning varit känt av elevhälsan i tre år och som fortfarande inte utretts och därmed inte heller getts särskilt stöd. Elevhälsan ger exempel på elever vars behov av en utredning varit känt sedan minst en termin tillbaka utan att en utredning påbörjats. Elevhälsan uppger i intervjun att det på skolenheten finns elever som fått betyget F i ämnen som fått vare sig extra anpassningar eller särskilt stöd i dessa ämnen, och vars behov av särskilt stöd heller inte utretts. Enligt elevhälsan finns det flera elever i årskurs 9 som saknar utredningar om behov av särskilt stöd eller aktuella åtgärdsprogram rörande sitt behov av särskilt stöd. Detta trots att elevhälsan bedömer att det inte räcker med extra anpassningar för att möta elevernas behov och att det därför finns behov av att utredningar görs. Rektorn säger att det finns särskilt stöd som skolan inte kan ge och hon säger att det kan vara så att de inte utreder elevers behov av särskilt stöd därför att de inte kan se att det finns något särskilt stöd att ge.

I lärarnas utvärdering av arbetsplanen läsåret 2016/17 för årskurs 7-9 står det "Vi anser att samarbetet med elevhälsan behöver förbättras och vill ha tätare närvaro av fler representanter vid våra arbetslagsmöten. Vi vill även ha tydligare riktlinjer och struktur i blanketter för kartläggning etc. Vi behöver ha ett lättillgängligt system och tydlig arbetsgång för att rutinerna ska kunna följas. Vi saknar i skrivandets stund överlämning från 4-6 till år 7". Rektorn säger i intervjun att samverkansvägarna mellan elevhälsan och lärare inte fungerar.

Elever får inte det särskilda stöd de har rätt till utifrån utredning

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att alla elever i behov av särskilt stöd inte ges sådant stöd på det sätt eller i den omfattning som det behövs. Skolinspektionens utredning visar att elevers konstaterade behov av särskilt stöd inte alltid tillgodoses. Det gäller till exempel elever som är i behov av särskilt stöd utanför ordinarie undervisningsgrupp och elever som är i behov av och tidigare haft särskilt stöd i form av enskild undervisning av speciallärare utanför ordinarie klass. Eftersom det finns ett antal elever vars stödbehov inte skyndsamt utretts (se ovan) finns det sannolikt även andra elever som inte får särskilt stöd som är i behov av det. Rektorn har inte heller kunskap om arbetet med särskilt stöd och hur behovet av särskilt stöd ser ut i elevgruppen. Ett skäl till att elevers konstaterade behov av särskilt stöd inte alltid tillgodoses är att det saknas möjligheter att ge eleverna vissa former av särskilt stöd på skolenheten; detta är också ett av skälen till att det på skolenheten inte upprättas åtgärdsprogram. Det finns också elever på skolenheten som har särskilt stöd, i form av anpassad studiegång, men för de eleverna har man inte heller upprättat åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att elever får de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver.

Utredning

Lärare i årskurserna 1-6 säger att det finns elever i dessa årskurser där en utredning visat att eleverna behöver undervisning i liten grupp men där skolan inte kan ge dem det. De aktuella eleverna får extra anpassningar istället och några elever kan få ha med sig en extra vuxen i klassrummet, men lärarna säger att det inte är det särskilda stöd eleven är i behov av. Lärarna säger också att en resursperson bara ges till de elever där läraren "skriker högst" och det medför att andra elever blir utan en resurs. Det finns enligt lärarna ett glapp mellan när extra anpassningar ges och när behovet av särskilt stöd utreds och sådant stöd sätts in.

Elevhälsa och lärare säger i intervju att det särskilda stöd som elever i årskurs 7 – 9 tidigare fick i det som kallades "Stöd och resurs" inte längre finns. "Stöd och resurs" var, enligt lärarna och elevhälsan, ett särskilt stöd där elever kunde gå ifrån klassrummet till ett grupprum som var bemannat med bland annat speciallärare som kunde ge ämnesstöd. Elevhälsan säger att lokalen finns kvar och fungerar som ett lugnt rum, men att eleverna inte längre kan erbjudas specialpedagogiskt stöd där. Elevhälsan säger i intervjun att det finns elever som varken den förre eller nuvarande rektorn upprättat ett åtgärdsprogram för, trots att utredningar finns som visar på elevens behov av särskilt stöd. Det beror enligt elevhälsan dels på att skolenhetens förre rektor hade en annan syn på vad som var särskilt stöd och dels på att det ändå inte finns något särskilt stöd att ge. Enligt rektorn finns heller inga beslut tagna på skolenheten om att inte upprätta åtgärdsprogram. På Skolinspektionens fråga "Om en pedagogisk utredning gjorts, får eleverna då det stöd de behöver?" svarar elevhälsan att eleverna får det på låg- och mellanstadiet, men inte på högstadiet. I nuläget finns det elever som saknar särskilt stöd eftersom skolan inte kan ge det trots att elever har mycket svårt att nå kunskapskraven, säger elevhälsan. Elever på högstadiet säger i intervju att det finns elever som tidigare haft särskilt stöd i form av enskild undervisning eller extra stöd i en grupp på skolan som kallas "Stöd och resurs", men att eleverna inte längre får det stödet då det tagits bort på skolan. Eleverna säger att dessa elever inte heller får något annat stöd. Eleverna säger att stödbehovet finns kvar och att eleverna som behöver stödet och som nu inte får det, inte får något skolarbete gjort på lektionerna. Rektorn säger att lärarna är frustrerade över att eleverna inte får det särskilda stöd de behöver och att det sett ut så på skolan över tid. Hon säger också att inte alla lärare har den kompetens som behövs för att kunna ge eleverna särskilt stöd. Rektorn säger att det inte finns särskilt stöd att ge och hon säger att det mycket väl kan vara så att elevhälsan

inte utreder elevers behov av särskilt stöd därför att det inte finns något särskilt stöd att ge.

Lärare säger att det finns brister i stödet till elever som blivit utredda för eventuellt mottagande i grundsärskolan och där utredningen sedan har visat att eleverna inte tillhör grundsärskolans målgrupp. De eleverna får enligt lärarna inget särskilt stöd i sin skolsituation trots att de, om de inte får särskilt stöd, riskerar att inte nå kunskapskraven. Lärarna säger att de eleverna behöver mer särskilt stöd än vad skolenheten kan erbjuda dem.

Lärare i årskurs 7 – 9 säger i intervju att det är oklart för dem vem som tar beslut om att starta en utredning av elevers behov av särskilt stöd och att de inte kommer vidare från de extra anpassningarna även om det stödet inte ger effekt. Lärarna blir uppmanade av elevhälsan att intensifiera de extra anpassningarna innan de anmäler till elevhälsan att eleven behöver utredas för särskilt stöd. Det gör enligt lärarna att elever får extra anpassningar när de egentligen behöver särskilt stöd. På högstadiet saknas specialpedagogiskt stöd säger lärarna. Lärarna säger att de mest tittar på vad de har för möjligheter utöver de extra anpassningarna och då de inte har några fler åtgärder att sätta in så skriver de inte något åtgärdsprogram. Det finns absolut elever som behöver ett särskilt stöd som de inte får, säger lärarna.

Elevhälsan säger att det under läsåret 2017/18 kommer att gå ut elever i årskurs 9 som inte fått vare sig särskilt stöd eller extra anpassningar, trots att de troligen är i behov av det. Rektorn säger att den tidigare rektorn kallat särskilt stöd för extra anpassningar och därför inte upprättat åtgärdsprogram. Rektorn uppger i intervjun att det tagits för få beslut om att upprätta åtgärdsprogram på skolenheten och att hon själv, sedan hon tillträdde i november, inte heller fattat beslut om att upprätta åtgärdsprogram för alla de elever som hon ser är i behov av det. Rektorn säger att det vid tiden för tillsynen finns ett glapp i tillgången på specialpedagogisk kompetens vid skolenheten vilket märks tydligast på högstadiet. Rektorn säger att hon nu behöver se över vilka elever som behöver utredningar och särskilt stöd, men att hon ännu inte har kunskap om hur arbetet med särskilt stöd och behovet av särskilt stöd i elevgruppen ser ut. Elevhälsan uppger att inga elever i årskurs 9 har åtgärdsprogram och säger att det finns elever som har anpassad studiegång där ett beslut om åtgärdsprogram inte tagits.

Skolinspektionens genomgång av betygsdokument visar att det i årskurs 6 - 9 finns 25 elever som höstterminen 2017 fick fler än ett F i betyg. Det finns elever som har haft F i betyg i flera terminer i samma ämne. Enligt den sammanställning som skolenheten gjort över utredning om behov av särskilt stöd och beslutade åtgärdsprogram i januari 2018 har utredningar genomförts för 14 elever i årskurs 1 - 9. Åtgärdsprogram har upprättats för nio elever. För sex av dem anges att det saknas en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Rektorn säger att hon har sett hur måluppfyllelsen ser ut och säger att hon i januari 2018 tagit beslut om att elevernas stödbehov ska utredas men att det inte skett ännu. Lärare säger att det finns elever med lång och problematisk frånvaro som varken får en utredning av särskilt stöd eller något särskilt stöd. För en elev har en av lärarna själv skrivit ett åtgärdsprogram som läraren sedan gett till elevhälsan, men inte fått någon återkoppling på. Lärarna säger också att det finns

elever som visserligen når kunskapskraven men som är i behov av socialt stöd i skolsituationen, men som inte får det

I Skolinspektionens beslut från regelbunden tillsyn av Nyeds skola (årskurserna 4-9) 2014 (dnr 43-2013:6152) konstaterade Skolinspektionen brister inom bedömningsområdet särskilt stöd och förelade Karlstads kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna. Bland annat angavs i beslutet att följande åtgärder skulle vidtas för att avhjälpa bristerna: eleverna ska få det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver, vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan, åtgärdsprogram ska beslutas av rektorn och däri ska anges hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt.

Verksamheten vid Nyeds skola i Karlstads kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Karlstads kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta nödvändiga åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen har, som framgår ovan, vid sin tillsyn kunnat konstatera omfattande brister i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd på Nyeds skola. Utredningen har bland annat visat att elever i behov av extra anpassningar inte ges sådana, att elever i behov av särskilt stöd inte skyndsamt utreds och att elever inte alltid ges det särskilda stöd som de enligt lag har rätt till. Arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd fungerar inte: lärare och elevhälsa samverkar inte i tillräcklig utsträckning, rektor vet inte hur många elever på skolenheten som behöver utredas om sitt behov av särskilt stöd och därmed inte heller hur många elever som är i behov av särskilt stöd. Skolan har inte heller alltid möjlighet att ge elever det särskilda stöd de behöver.

Nuvarande rektor (som tidigare var biträdande rektor på skolenheten) identifierade redan under hösten 2017 att lärare och elevhälsa behöver arbeta annorlunda när det gäller extra anpassningar och särskilt stöd. Elevhälsan har sedan höstterminen 2017 haft ett uppdrag att implementera rutiner kring extra anpassningar och särskilt stöd men alla lärare har inte tagit till sig av det som elevhälsans representant förmedlat i syfte att förbättra arbetet. Flera av de brister som Skolinspektionen funnit inom området extra anpassningar och särskilt stöd fanns även vid Skolinspektionens tillsyn 2014.

Det är högst sannolikt att dessa brister – som primärt drabbar elever som får betraktas som särskilt utsatta – haft en negativ inverkan på elevernas förutsättningar att nå målen

för utbildningen. De konstaterade bristerna inom detta område måste mot denna bakgrund anses som allvarliga.

Med hänsyn till bristernas allvar, de konsekvenser bristerna redan fått och framöver riskerar att få, och den tid under vilken bristerna fortgått, bedömer Skolinspektionen att bristerna är sådana att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Eftersom det inte av särskilda skäl kan anses obehövt, ska Skolinspektionen därför förena föreläggandet i denna del med vite.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att informera eleverna och deras vårdnadshavare om elevens utveckling och att det varit så under en längre tid. Bedömningen görs mot bakgrund av att alla elever inte fortlöpande får kännedom om sin kunskapsutveckling. Att eleverna och vårdnadshavarna dessutom inte vid utvecklingssamtalet får information om sin kunskapsutveckling i alla ämnen som de får undervisning i innebär att elevernas möjlighet till information om sin kunskapsutveckling begränsas än mer. Skolan gör därmed inte eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling. Ett sådant arbetssätt strider mot författningarnas krav.

Rättslig reglering

Eleven och elevens vårdnadshavare ska enligt skollagen fortlöpande informeras om elevens utveckling. Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. I förarbetena till skollagen anges att informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering, inte bara av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen, utan även i förhållande till uppställda kunskapskrav i de ämnen som eleven får undervisning i. Inför ett utvecklingssamtal måste varje undervisande lärare lämna information om elevens kunskapsutveckling i lärarens ämnen och om hur eleven kan utvecklas vidare, till den lärare som håller utvecklingssamtalet. Informationen kommer, enligt förarbetena, troligtvis många gånger att vara skriftlig (prop. 2012/13:195 s. 19 och 30).

Utredning

Vid intervju med elever från olika årskurser berättar de att de inte har fått fortlöpande kännedom om hur lärarna bedömer deras kunskaper. Elever från olika årskurser säger att de i flera ämnen inte får reda på vad de ska lära sig eller vad som ska bedömas när de arbetar med olika arbetsuppgifter. Det finns ett par ämnen där lärarna enligt eleverna är tydliga med kunskapskraven men det är inte tydligt i andra ämnen, säger eleverna. Elever från olika årskurser uppger att de inför betygssättningen inte vet varför

de får ett visst betyg och att lärarna inte ger dem information om vad de ska utveckla för att uppnå olika kunskapskrav. Det är i de flesta ämnen inte heller tydligt för eleverna vad som krävs för olika betyg och det är enligt eleverna främst i årskurs 9 som lärarna talar med eleverna om kunskapskrav. Olika lärare är olika duktiga på att förklara betygsstegen säger eleverna i årskurs 9. Elever säger vidare att de lär sig med tiden vad som förväntas för olika betyg och om de fått kritik tidigare så förstår de att de kanske ska ändra på det till nästa gång. Vid intervju med lärare uppger ett par lärare, vilka undervisar i flera årskurser och olika ämnen, att de inte diskuterar bedömning med eleverna. De berättar vidare att det finns tillfällen då lärare diskuterar bedömning med enskilda elever och att det främst är när elever efterfrågar bedömning. Lärarna säger att de har påbörjat att för sig själva dokumentera bedömning av elevernas kunskapsutveckling i matriser, men att de inte har redovisat detta för eleverna. Enligt lärarna har de inte haft förutsättning att kommunicera bedömning och kunskapsutveckling med eleverna och säger vidare att de har fått fokusera på att kunna ge eleverna en bra undervisning. Lärarna har inte heller diskuterat i lärarlaget hur de ska kommunicera bedömning till eleverna och eleverna har inte tillgång till den digitala lärplattform i vilken lärarna ska dokumentera bedömning av elevers kunskaper.

Vid intervju med lärare och elever uppger dessa att vårdnadshavarna inte får underlaget med lärares bedömningar om deras barns kunskaper före utvecklingssamtalet, utan bedömningen diskuteras först vid samtalet. Elever i olika årskurser säger vid intervjun att de vid det senaste utvecklingssamtalet inte fick information om bedömning och kunskapsutveckling i alla ämnen. Detta bekräftas av lärarna, som säger att de inte hade information att ge i alla ämnen. I en del ämnen skulle det inte ges information eftersom eleverna inte undervisats i ämnet den terminen, men i andra fall var det så att lärarna endast gav information om eleven inte uppnådde kunskapskraven, säger de. I en årskurs uppger lärarna att de inte gav information i något ämne vid utvecklingssamtalet höstterminen 2017, eftersom de inte ansåg att de hade tillräckligt underlag för att bedöma elevernas kunskaper. Lärarna säger att elever och vårdnadshavare inte har tillgång till den digitala lärplattform där lärarna kan dokumentera bedömning av elevernas kunskaper och de får inte inför utvecklingssamtal skriftlig information om bedömning och elevens kunskapsutveckling. Det framkommer dock i intervju med lärare att det kan förekomma att information kring bedömning ges mer frekvent till vårdnadshavare till elever som inte uppnår eller riskerar att inte uppnå kunskapskraven. Rektor säger i intervjun att hon känner till att både elever och vårdnadshavare saknar information om bedömningar och orsaken till bedömningar. Hon säger vidare att det saknats styrning för när information om bedömning av elevers kunskaper i olika ämnen ska finnas tillgänglig för mentorer inför utvecklingssamtalen. Det kan därför vara så att lärare inte rapporterat in i tid till det tillfälle när mentor bokat in vårdnadshavare och elev för elevens utvecklingssamtal.

Vid intervjuer med lärare och rektor uppger de att elever inte fått information om bedömning och kunskapsutveckling i flera ämnen under en längre tid och som minst under läsåret 2017/18.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite.

Verksamheten vid Nyeds skola i Karlstads kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Karlstads kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta nödvändiga åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen har, som framgår ovan, vid sin tillsyn kunnat konstatera att det finns brister i skolenhetens arbete med att informera eleverna och deras vårdnadshavare om elevens utveckling. Det har framkommit att elever, i olika årskurser, inför betygsättningen inte fått veta varför de får ett visst betyg och att lärarna inte ger dem information om vad de ska utveckla för att uppnå olika kunskapskrav. Vid intervjuer med lärare och rektor framkommer att bristen funnits under en längre tid.

Att eleverna under en längre period – i ett flertal ämnen – inte fått någon information om hur de ligger till, eller vad de behöver utveckla för att uppnå olika kunskapskrav, har med stor sannolikhet haft en negativ inverkan på elevernas möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Det är angeläget att denna brist, som har betydelse även för att komma till rätta med flera av de andra brister som påtalas i detta beslut, snarast rättas till, så att eleverna ges möjlighet fullt ut att nå så långt som möjligt. Med hänsyn härtill anser Skolinspektionen att föreläggandet i denna del bör förenas med vite.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling**Eleverna tillförsäkras inte en skolmiljö som präglas av studiero***Bedömning*

Skolinspektionen bedömer att inte alla elever på Nyeds skola tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Utredningen visar att det i flera klasser och ämnen inte råder studiero i undervisningen. Det är pratigt, bråkigt och oroligt på grund av konflikter mellan elever. Det finns också elever som inte rättar sig efter lärares tillrättavisningar och som får andra elever med sig när de säger emot lärarna. Studieron varierar mellan ämnen, klasser och årskurser och det är mer frekvent att det inte är studiero i några årskurser än i andra. Utredningen visar att variationen bland annat beror på lärares förutsättningar att skapa en miljö som präglas av studiero samt på lokalernas beskaffenhet. Lärare, elevhälsa och rektor är medvetna om den bristande studieron i flera klasser, men har trots detta inte samverkat i arbetet med att skapa studiero. Trots att mätningar av studieron i flera enkäter visat på att det inte är studiero finns det inte ett gemensamt arbete på skolenheten för att förbättra studieron på skolan. Lärarna vet inte vad de kan eller får göra om eleverna bryter mot skolans ordningsregler och alla lärare har inte heller diskuterat med eleverna hur de ska kunna få studiero. Bristen på studiero är allvarlig och både lärare och elever säger att den bristande studieron påverkar elevernas möjlighet att lära sig.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Utredning

Lärare, elevhälsa och rektor säger att det i vissa klasser inte är studiero och att det varit så under hela detta läsår. Lärare och elever säger att den bristande studieron påverkar elevernas möjligheter att lära sig.

Av intervju med elever och av Skolinspektionens enkät framgår det att det finns brister i studieron i årskurserna 4-9. Flera elever från olika årskurser uppger i intervju att det inte är studiero i klassrummen. Eleverna säger att den bristande studieron beror på vilken relation de har med lärarna och de säger vidare att det finns ett samband mellan en god lärar- och elevrelation och elevernas inflytande i utbildningen och om elever har respekt för sin lärare. Det framkommer i intervju med elever från olika årskurser att den bristande studieron består i att det är pratigt och att elever bråkar på lektioner samt att det finns tillfällen där elever kastar saker på varandra. Vidare uppger elever från olika klasser att det blir stökigt när lärare lämnar klassrummet och att läraren ofta gör det i några av klasserna.

Av den enkät som Skolinspektionen genomförde med elever i årskurs 5 och 9 våren 2017 svarar 43 procent av eleverna i årskurs 5 och mer än 30 procent av eleverna i årskurs 9 att det stämmer ganska dåligt eller inte alls att "Jag har studiero på lektionerna". På påståendet "På lektionen stör andra elever ordningen" svarar 76

procent av eleverna i årskurs 5 och 88 procent av eleverna i årskurs 9 att det stämmer ganska bra eller helt och hållet.

Lärare som undervisar i olika årskurser och i olika ämnen uppger vid intervju att det inte är studiero i alla klasser och att den bristande studieron som uppstår kan bero på elevernas ointresse för olika uppgifter. Rektor och undervisande lärare för en årskurs säger att lokalerna för denna årskurs inte ger förutsättningar för studiero. Det är för många elever i ett klassrum och svårigheten att möblera flexibelt påverkar studieron. Lärarna säger i en intervju att konflikter mellan elever skapar oro i klassrummen och den enskilda läraren arbetar ständigt i vissa klasser med att få det lugnt på lektionerna. Lärarna säger att de inte vet vad de får göra när eleverna bryter mot skolans regler och det framkommer att det finns elever vilka inte lyder vid tillrättavisningar och att de får andra elever med sig när de säger emot läraren. Enligt lärarna är det endast i ett par årskurser det finns ett gemensamt arbete gällande ordningsfrågor i klassrummet och de säger att det inte har funnits tid för arbetslagen att diskutera detta. I intervjuer med lärare och i intervju med elever säger dessa att flera lärare inte diskuterat med elever hur de tillsammans skulle kunna arbeta för att få studiero eller vilka konsekvenser det får för eleverna när regler för arbetsro inte följs. Lärare och elever säger att den bristande studieron påverkar elevernas möjligheter att lära sig.

Vid intervju med elever från olika årskurser uppger de att de har svarat på enkäter gällande studiero i klassrummen men att ingen vuxen har diskuterat resultatet med dem. Eleverna säger att de inte har märkt någon skillnad före respektive efter enkäten när det gäller studiero i klassrummen. Lärarna säger att det vid skolenheten finns ett systematiskt arbete för att följa upp resultatet av studiero genom de enkäter eleverna får besvara. Lärarna uppger dock att de inte har diskuterat en plan för att hitta en lösning kring bristen på studiero som framkom av enkätresultatet. Enligt lärarna finns det inte heller någon samverkan utöver rastvakterna mellan lärarna i arbetslaget när det gäller arbetet kring studiero. Det finns inte heller enligt lärare från olika årskurser något samarbete med elevhälsan för att öka studieron på skolan.

Elevhälsan är medvetna om att det inte är studiero i alla klasser och uppger att bristen på studiero kan kopplas till att lärarna inte diskuterar med varandra vilka regler som gäller under lektionerna och att det varit många lärarbyten för eleverna.

På Skolinspektionens fråga om enkätresultaten gällande studiero och vad skolan har för åtgärder utifrån de resultat som framkommit uppger rektorn att hon sedan hon blev rektor för Nyeds skola i november 2017 inte har jobbat utifrån enkätresultaten och att hon inte känner till att det finns några sedan tidigare beslutade åtgärder. Rektor har till Skolinspektionen redovisat resultat från ELSA (Elevhälsodatabasen från skolsköterskornas hälsosamtal). Av denna framgår att 26 procent av eleverna i årskurs 4 läsåret 2016/17 svarade det stämmer dåligt eller inte alls på påståendet "Jag har arbetsro på lektionerna". På påståendet "Jag har arbetsro på lektionerna" svarade 59 procent av eleverna i årskurs 7 att det stämmer dåligt eller inte alls.

Vid intervju med rektorn uppger hon att studieron på Nyeds skola behöver förbättras och att studieron har brustit på skolan under det här läsåret, det vill säga sedan augusti 2017. Hon säger vidare att det har varit väldigt många lärarbyten för eleverna på

mellanstadiet och högstadiet. Enligt rektorn och eleverna ser inte de vuxna till att skolans ordningsregler efterlevs på skolenheten.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Verksamheten vid Nyeds skola i Karlstads kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Karlstads kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen har, som framgår ovan, vid sin tillsyn kunnat konstatera omfattande brister i studieron vid skolenheten. Det har framkommit att det är pratigt, bråkigt och oroligt på grund av konflikter mellan elever samt att det finns elever som inte rättar sig efter lärares tillrättavisningar och som får andra elever med sig när de säger emot lärarna. Såväl lärare som elever uppger att den bristande studieron påverkar elevernas möjligheter att lära sig.

Trots att bristen på studiero är känd för rektor och personal finns det inte ett gemensamt arbete på skolenheten för att förbättra situationen på skolan. I vissa klasser har studieron varit bristande under hela läsåret och enkätundersökningen bland eleverna under föregående läsår (2016/17) visade att en betydande andel av eleverna inte ansåg att det var studiero. Trots detta har inte tillräckliga åtgärder vidtagits för att tillförsäkra eleverna den studiemiljö de har rätt till.

Bristen i studiero har redan påverkat elevernas studiemiljö på ett sätt som inte är acceptabelt. Om de konstaterade bristerna inom detta område tillåts fortgå riskerar de att även fortsatt få negativa konsekvenser för eleverna. Bristerna är allvarliga och det är angeläget att huvudmannen skyndsamt kommer tillrätta med situationen.

Med hänsyn till bristernas allvar, de konsekvenser bristerna redan fått och framöver riskerar att få, och den tid under vilken bristerna redan fortgått, bedömer Skolinspektionen att bristerna är sådana att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Eftersom det inte av särskilda skäl kan anses obehövligt, ska Skolinspektionen därför förena föreläggandet i denna del med vite.

Förutsättningar för lärande och trygghet**Lärarna vid skolenheten samverkar inte med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen***Bedömning*

Skolinspektionen bedömer att Nyeds skolas lärare inte samverkar i tillräcklig utsträckning i arbetet med att nå målen för utbildningen. Utredningen visar att det inte finns en fungerande samverkan mellan lärarna kring undervisningen. Lärarna uppger att de inte hinner samverka eftersom de först och främst måste planera den egna undervisningen. Även mellan de olika stadierna brister samverkan mellan lärarna. Bristen på samverkan mellan lärare har medfört att det inte finns ett gemensamt förhållningssätt i bedömning samt i arbetet med trygghet och studiero. Att lärarna vid skolenheten inte i tillräckligt hög utsträckning samverkar med varandra medför en ökad risk för att undervisningen inte inriktas mot de nationella målen och därmed minskar elevernas möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, liksom elevernas möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Detta strider mot författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. I Skolverkets allmänna råd om planering och genomförande av undervisning (SKOLFS 2011:149) anges att rektorn bör utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna.

Utredning

Flera lärare säger i intervju att de inte har förutsättningar att samverka med andra lärare kring pedagogiska frågor, bland annat bedömning samt i arbetet med trygghet och studiero. Lärarna säger att de har nog med att få tid till den egna planeringen av undervisningen. Eleverna säger att de inte upplever någon effekt av lärares samverkan i klassrummet och att det bland annat visar sig i att lärarna inte har ett gemensamt förhållningssätt gällande hur de kommunicerar bedömning till elever samt arbetet med trygghet och studiero. Elever från olika klasser och årskurser säger att de upplever att lärarna inte samverkar och gör lika i dessa frågor. Lärarna uppger i intervju att de inte har bestämt ett gemensamt förhållningssätt för arbetet med trygghet och studiero. En förklaring till detta kan enligt rektor vara att de undervisande lärarna för mellanstadiet och högstadiet är relativt nya för eleverna och för varandra. Det framgår också av intervjuer med lärare och rektor att lärare som inte har behörighet inte får ett tillräckligt stöd i form av samverkan med andra lärare. Lärare ger exempel på att det finns en osäkerhet i planeringen av undervisningen samt bedömning av elevers kunskaper. Elevhälsan säger att de uppfattar att det är olika mellan stadierna när det gäller samverkan mellan lärare.

Lärare och rektor uppger att det inte finns en fungerande struktur för samverkan mellan lärare på olika stadier och lärare säger att det varit så under flera läsår. En lärare

säger att det har påbörjats ett samverkansprojekt för undervisningen mellan stadierna. Det projektet är inte känt för alla lärare och lärare uppger att det förekommit liknande samverkansprojekt för undervisningen i olika ämnen tidigare och att dessa inte slutförts.

Elevhälsan arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Bedömningen görs mot bakgrund av att elevhälsans resurser istället främst tas i anspråk för brådskande åtgärdande arbete på individnivå. På skolenheten saknas dessutom kontaktytor för att elevhälsan och lärare ska kunna samverka med varandra i elevhälsans arbete med elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. Utifrån vad som framkommit i Skolinspektionens bedömning av undervisning och lärande samt trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling är det anmärkningsvärt att elevhälsan inte arbetat mer förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål samt att samverkan inom elevhälsan såväl som med lärarna inte fungerar. Detta kan ha försvårat förutsättningarna för Nyeds skolas elever att utvecklas så långt som möjligt mot utbildningens mål. Att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande strider mot författningarnas krav och måste åtgärdas.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 sid 275 f) anges att elevhälsans fokus ska vara förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv. Det är viktigt att elevhälsan medverkar i mer generellt inriktade uppgifter som rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund som t ex arbetet mot kränkande behandling. I förarbetena anges även att elevhälsans arbete förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

Utreddning

I intervju med rektor respektive elevhälsa säger de att elevhälsan, med de befintliga elevhälsoresurserna, inte hinner arbeta både med brådskande individärenden och främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Rektorn uppger i intervjun att elevhälsan inte kommit över "puckeln" med individärenden för att kunna arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande, utan bara arbetar med individärenden.

Rektorn säger att det på skolenheten finns behov av handledning av personalen från elevhälsans sida, att elevhälsan behövs i arbetet med att planera fortbildningar och att elevhälsan och lärarna behöver hitta kontaktytor för att samverka med varandra. Elevhälsan säger att det har varit svårt organisatoriskt att samverka inom elevhälsan. De berättar att de exempelvis inte har fullföljt arbetet med att uppdatera skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling och att det idag inte finns en gällande plan mot diskriminering och kränkande behandling. Det finns inte heller ett trygghetsteam med representanter från lärarna och elevhälsan på skolenheten, vilket fanns för ett par år sedan och som elevhälsan bedömer är ett arbete mellan lärare och elevhälsa som det finns ett stort behov av. Skolenhetens elevhälsa ska vid tiden för tillsynsbesöket förstärkas med en specialpedagog och rektor har planerat att ge den nya specialpedagogen i uppdrag att utveckla det förebyggande och hälsofrämjande arbetet i elevhälsan. Vid tiden för tillsynsbesöket har också kuratorstjänsten utökats från 60 till 80 procent av en heltid.

Elevhälsan har inte identifierat några arbetsområden utifrån skolenhetens behov som rektorn kunnat besluta om att elevhälsan ska gå vidare med, säger rektorn. Elevhälsan säger att de tidigare läsår haft som mål att arbeta förebyggande och hälsofrämjande och bland annat då bjudit in vårdnadshavare till temakvällar om sömn och stress men säger att något sådant inte skett detta läsår. Elevhälsan säger att de inte heller är delaktiga i det projekt vid skolenheten som kallas "Skriva sig till lärande". Denna kompetensutveckling grundas inte heller enligt elevhälsan på resultatet utav de screeningar gällande elevers kunskaper i matematik och svenska som genomförts.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande får enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen förenas med vite.

Verksamheten vid Nyeds skola i Karlstads kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Karlstads kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta nödvändiga åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Som framgår tidigare i detta beslut har Skolinspektionen vid sin tillsyn av Nyeds skola kunnat konstatera brister inom ett antal centrala områden i skolans verksamhet. Bland annat har omfattande brister kunnat konstateras i undervisningen, i studieron, och i arbetet med extra anpassningar. Skolinspektionen bedömer att bristerna inom dessa områden har ett nära samband med de brister som framkommit inom det nu aktuella arbetsområdet; att lärarna inte samverkar med varandra i tillräcklig utsträckning, och elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande, har med stor sannolikhet bidragit till att bristerna inom nyssnämnda områden kunnat uppstå och fortgå under så lång tid. Att en fungerande samverkan mellan lärarna kommer till stånd, och att elevhälsan ges möjlighet att bedriva ett förebyggande och hälsofrämjande arbete, är

också av central betydelse för att bristerna inom nyssnämnda områden ska kunna avhjälpas.

Bristerna i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete och avsaknaden av samverkan mellan lärare måste mot bakgrund av ovanstående betecknas som allvarliga. Det är angeläget att bristerna snarast rättas till. Skolinspektionen anser därför att föreläggandet i denna del bör förenas med vite.

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det finns inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det inte finns ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling på Nyeds skola. Utredningen visar att det förekommer kränkande behandling mellan elever på skolenheten. Det förekommer bråkiga situationer på rasterna och elever upplever att inte alla vuxna hjälper till att stoppa bråken. Utredningen visar att det inte finns ett gemensamt målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling på skolenheten, även om åtgärder vidtas när något hänt. Det finns inte heller en aktuell beslutad plan för läsåret 2017/18 för skolan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen, Nyeds skolas plan mot diskriminering och kränkande behandling, som huvudmannen skickat in till Skolinspektionen är under revidering, men denna revidering är inte slutförd och en ny plan har inte beslutats vid tiden för tillsyn. Sammantaget innebär det att Skolinspektionen bedömer att skolan inte i tillräcklig grad har ett arbete för att motverka att elever utsätts för kränkande behandling, vilket strider mot författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling och att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda

omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Utredning

Lärare, elevhälsa och rektor säger att det har skett flera fall av kränkande behandling under läsåret som anmälts till rektor och huvudman. Anmälningar om kränkande behandling sker när det blir känt av någon personal att elever kränkt varandra, och rektor säger att dessa anmälningar sedan av rektor har rapporterats till huvudman. De anmälningar som kommer till rektor utreds och elevhälsan och rektor följer upp de enskilda fallen. Rektor berättar att även huvudmannen följer upp de anmälningar som rapporterats till huvudmannen.

Eleverna berättar i intervjuer att det förekommer bråkiga situationer på rasterna och elever säger att det har funnits vuxna ute men att de vuxna inte alltid hjälper till när det uppstår bråk. De säger vidare att de inte alltid hämtar vuxna när det uppstår bråk utan att det förekommer att elever skrattar och hejar på. Om någon elev skadar sig så hämtar de en vuxen säger eleverna. Elever från mellan- och högstadiet säger vidare att flera av de vuxna stannar ute tills lågstadiets elever går in och att lärarnas uppgift är att vakta de yngre eleverna men inte att hjälpa till med de konflikter som uppstår på rasterna bland de äldre eleverna. Lärarna beskriver vid intervjuer att de på förekommen anledning arbetar för att det inte ska uppstå kränkande behandling, men att det inte finns ett gemensamt arbete i arbetslagen kring detta. Enligt lärare som arbetat länge på skolan har det tidigare funnits ett arbete som de kallade "alla elever är allas barn". Det ska vara på det sättet nu också säger lärarna, men det finns inget gemensamt arbete och det har inte diskuterats på det sättet med de nya lärarna på skolan och med lärare som arbetar på olika stadier. Eleverna säger att det främst sker diskussioner om hur man ska vara mot varandra när det uppstår händelser på skolan eller i ämnet samhällskunskap. Enligt elever från olika årskurser och olika klasser sker det inte något sådant arbete eller sådana diskussioner på den tiden i veckan de träffar klassen för bland annat klassråd. Lärare i en årskurs beskriver att de diskuterat detta med sina elever på just klassrådstiden, men det finns inte enligt lärarna något som de gemensamt bestämt i lärarlaget. Elevhälsan säger att de endast varit involverade utifrån behov att arbeta med dessa frågor i några klasser men inte i något generellt arbete för alla klasser.

Nyeds skolas plan mot diskriminering och kränkande behandling är beslutad i september 2016 och gäller för läsåret 2016/17. Elevhälsan och rektor säger att elevhälsan har haft i uppdrag att revidera planen. Uppdraget påbörjades under hösten 2017, men det arbetet blev inte slutfört och en ny plan för läsåret 2017/18 har vid tiden för tillsyn inte beslutats. I den av huvudmannen inskickade planen för läsåret 2016/17 finns (under rubriken "vision") skolans arbete för hur alla elever ska kunna känna sig trygga och lika mycket värda beskrivet. I planen finns även de åtgärder som skolan avsett att vidta under läsåret för att förhindra kränkande behandling beskrivna, liksom rutiner för anmälan av kränkande behandling. Det finns uppgifter i planen som inte är aktuella för läsåret 2017/18. Exempel på sådana uppgift är att det finns ett trygghetsteam, vilket elevhälsan säger att det inte funnits under detta och föregående läsår

Motivering till föreläggande som ingripande

Karlstads kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Karlstads kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Trots att det är möjligt undervisas inte eleverna av behöriga lärare

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarkompetensen inte till fullo används utifrån lärarnas behörighet och legitimation. Utredningen visar att man vid skolenheten använder lärare för undervisning som de inte har behörighet för, trots att det finns lärare med rätt behörighet att tillgå. Detta gäller i årskurserna 1-4 i flera ämnen; teknik, engelska, musik och samhällsorienterande ämnen är några av dessa. Det har inte heller framkommit att det finns några sådana särskilda skäl som förarbetena till skollagen anger för att inte använda lärare som har rätt behörighet och legitimation för undervisningen. Därmed lever skolan inte upp till skollagens krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen. Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller nämnda krav eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 652) avser det andra undantaget (särskilda skäl) det fall att en lärare som har en utbildning som krävs för att bedriva undervisningen finns att tillgå, men att denna lärare är direkt olämplig att använda med hänsyn till eleverna. Det kan t ex röra sig om missbruksproblem. Av kravet på särskilda skäl framgår att undantaget ska tillämpas restriktivt.

Utredning

I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att Nyeds skola har ett s.k. klasslärarsystem för eleverna i de lägre årskurserna. Inför tillsynen har Skolinspektionen fått in en förteckning från huvudmannen över vilka årskurser och ämnen lärarna vid Nyeds skola undervisar i. Förteckningen visar även lärarnas anställningsform samt vilka ämnen och årskurser lärarna har legitimation och behörighet för. Av förteckningen framgår att det finns tillsvidareanställda lärare i årskurserna 1-4 som undervisar i ett eller flera ämnen som de inte har behörighet och legitimation för. Det gäller bland annat undervisningen i teknik, svenska som andra språk, engelska, bild, musik och de samhällsorienterade ämnena och det berör flera klasser. Av förteckningen framgår att det finns lärare vid skolenheten som har behörighet och legitimation för undervisning i dessa ämnen i de aktuella årskurserna. I

intervju med rektorn har Skolinspektionen frågat om det är möjligt att tjänstefördela på annat sätt så att eleverna i högre utsträckning än i nuläget får undervisning av behörig och legitimerad personal. Rektorn har då uppgett att hon tagit över organisationen från den förra rektorn och att hon sett till att eleverna i årskurs 2 nu, från och med vårterminen 2018, har behörig lärare i idrott. Denna förändring har rektor fått till genom att tillsammans med lärarna organisera om undervisningen mellan lärare. Rektorn säger att lärarna anser att eleverna ska undervisas av behöriga lärare, men att lärarna inte själva ser att en omorganisation av deras undervisningstid mellan klasser utifrån deras behörighet skulle kunna vara en lösning på problemet. Hon känner inte till att det finns särskilda skäl till att elever undervisas av lärare vilka inte är behöriga.

Det bedrivs inte ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det på skolenheten saknas ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. Av utredningen framgår att det inte bedrivs ett gemensamt aktivt och medvetet värdegrundsarbete. Lärarna pratar om värdegrundsfrågor endast när det uppstår situationer mellan eleverna, men inte förebyggande, och eleverna upplever att lärarna inte alltid bryr sig om hur eleverna är mot varandra. Även resultaten på Skolinspektionens enkät bland eleverna i årskurs 9 samt det faktum att det sker kränkande behandling mellan eleverna och att det ibland förekommer att elever istället för att tillkalla vuxnas uppmärksamhet skrattar och hejar på bråk, visar på att det finns ett behov av att arbeta med grundläggande värden vid skolenheten. Skolinspektionen vill här framhålla vikten av att med utgångspunkt i de behov som finns i verksamheten aktivt och medvetet förmedla och förankra den värdegrund som följer av läroplanen. Exempelvis ska skolan sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära och om detta inte aktivt eftersträvas medför det att elevernas möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling begränsas. Mot denna bakgrund kan verksamheten inte anses leva upp till författningarnas krav.

Rättslig reglering

Av läroplanen framgår att eleven i skolan ska möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Vidare framgår att alla som arbetar i skolan ska bidra till att skolan präglas av solidaritet mellan människor. Lärarna ska öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem. Vidare ska alla som arbetar i skolan aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper.

Utredning

Rektor uppger i intervju att det inte bedrivs ett tydligt förebyggande värdegrundsarbete på skolenheten och att de många lärarbytena har medfört att elever saknar tillit till lärare. Det är många nya lärare på enheten och det finns inte längre

enligt lärarna en samsyn bland personalen i värdegrundsarbetet, säger lärare. Arbetet prioriteras inte längre i utvecklingsarbetet på skolenheten, berättar de vidare. Elever i årskurserna 5-9 säger att lärarna inte pratar på lektionerna eller på klassrådstiden om hur man ska vara mot varandra och flera lärare säger i intervjuerna att de inte arbetar förebyggande med värdegrunden, men att det uppstår situationer mellan eleverna som medför att dessa frågor diskuteras. Vidare säger elever att lärarna inte alltid bryr sig om hur eleverna är mot varandra och att lärare inte heller ingriper om de pratar illa om elever i andra klasser. Lärare ser inte till att ordningsregler och kommungemensamma policys följs, säger rektorn. Det framkommer i intervjuer med lärare att lärarna inte vet om det finns gemensamma ordningsregler eller vilka gemensamma ordningsregler som är gällande på skolan. Elever säger att de haft trivselregler under tidigare årskurser, men att lärare för de högre årskurserna inte bryr sig om trivselreglerna. Eleverna säger vidare att de tror att trivselreglerna bara gäller de yngre eleverna på skolenheten.

Att det förekommer kränkningar mellan elever vid skolenheten framgår ovan under avsnittet Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Elever berättar att det förekommer bråkiga situationer och att eleverna inte alltid påkallar vuxnas uppmärksamhet utan står och skrattar och hejar på. Vidare framgår av den enkät som Skolinspektionen genomförde med elever i årskurs 5 vid skolenheten våren 2017 att påståendet "I min skola respekterar vi varandra" fick ett värde på 5,2 på en skala mellan 0-10 (där ett högt värde indikerar en positiv uppfattning). Av samtliga medverkande skolenheter med årskurs 5 var motsvarande värde 7,4. Vidare framgår av den enkät som Skolinspektionen genomförde med elever i årskurs 9 vid skolenheten våren 2017 att påståendet "I min skola respekterar vi varandras olikheter" fick ett värde på 4,3 på en skala mellan 0-10 (där ett högt värde indikerar en positiv uppfattning). Av samtliga medverkande skolenheter med årskurs 9 var motsvarande värde 6,2.

Motivering till föreläggande som ingripande

Karlstads kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Karlstads kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet på Nyeds skola. Bedömningen görs mot bakgrund av att det inte finns ett samlat dokumenterat kvalitetsarbete för skolenheten som genomförs av rektorn under medverkan av personalen och eleverna. De tre arbetsplanerna som lärarna i respektive stadiet upprättar och utvärderar är inte sammanställda på skolenhetsnivå och innehåller inte heller en dokumenterad sammanställning av kunskapsresultat eller resultat av arbetet med trygghet och studiero. Dessa uppfyller inte kravet på ett samlat systematiskt kvalitetsarbete för skolenheten. Även om rektorn påbörjat ett kvalitetsarbete genom att följa upp och analysera betygen för höstterminen 2017 samt utifrån uppföljningen beslutat om i vart fall en åtgärd på övergripande nivå uppfyller inte heller det arbetet kraven i skollagen. Varken uppföljningen av kunskapsresultat eller beslut om utvecklingsåtgärder är dokumenterade. Resultaten av

enkätundersökningen av arbetsron i skolan, såväl som rektorns vetskap i övrigt om att studieron brister, medför att utvecklingsåtgärder krävs. Trots det finns inga beslutade åtgärder för att utveckla det arbetet och då heller ingen planering för hur beslutade åtgärder ska genomföras. Även här saknas därmed dokumentation. Det kvalitetsarbete som rektor genomfört har heller inte skett under medverkan av lärare och övrig personal samt elever. Utan ett dokumenterat kontinuerligt systematiskt kvalitetsarbete är risken överhängande att rektorn inte får kunskap om hur eller i vilken mån de nationella målen på skolenheten uppfylls. Då kan heller inte åtgärder för att utveckla verksamheten identifieras, planeras och genomföras. Därmed uppfylls inte heller de krav som författningarna ställer på ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenhetsnivå, vilket måste åtgärdas.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det på skolenhetsnivå genomförs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål för utbildningen som finns i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan ansvar för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Utredning

Inför tillsynen har Skolinspektionen efterfrågat skolenhetens dokumenterade systematiska kvalitetsarbete och Skolinspektionen erhöll då tre arbetsplaner för läsåret 2016/17, ett för varje stadiet. En för förskoleklassen, fritidshemmen och årskurs 1-3, en för årskurs 4-6 och en för årskurs 7-9. Dessa planer var det kvalitetsarbete som rektorn kände till och kunde delge Skolinspektionen. För varje stadiet ska det enligt skolenhetens rutin finnas en arbetsplan där planering av åtgärder för läsåret dokumenteras och utvärderas. Vid intervju med lärarna kompletterade de med dokument som visade på lärarnas utvärdering för två av tre arbetsplaner för 2016/17. En arbetsplan var inte utvärderad enligt lärarna. Arbetsplanerna innehåller förslag till utvecklingsåtgärder för läsåret 2016/17 och dessa åtgärder är efter läsårets slut utvärderade av lärare. Det framgår av dokumenten att rektorn inte varit delaktig i förslag till åtgärder eller i utvärdering av åtgärder, vilket också bekräftas av lärare i intervju. Ingen av arbetsplanerna innehåller en dokumenterad sammanställning av kunskapsresultat eller resultat av arbetet med trygghet och studiero.

Den nuvarande rektorn är tillförordnad rektor sedan november 2017 och hon har ännu inte varit involverad i någon uppföljning av arbetsplanerna säger hon. Den uppföljning av kunskapsresultat rektor uppger att hon har gjort är att hon tagit del av betygen för höstterminen 2017. Rektorns uppföljning av dessa resultat har resulterat i att hon

beslutat om utredningar om behov av särskilt stöd för flera elever. Rektorn har även identifierat att det fanns behov av specialpedagog och utökat med en heltidstjänst från vårterminen 2018. Den nuvarande rektorn har redovisat resultat från ELSA för arbetsro i årskurs 4 och 7 för året 2016/17, vilket bland annat visade att ungefär en fjärdedel av eleverna i årskurs 4 svarade att det stämmer dåligt eller inte alls på påståendet "Jag har arbetsro på lektionerna". Cirka 60 procent av eleverna i årskurs 7 svarade att det stämmer dåligt eller inte alls på påståendet "Jag har arbetsro på lektionerna". Rektorn har uppgett att hon inte har jobbat utifrån resultaten på enkäten och att hon inte känner till om det sedan tidigare finns beslutade åtgärder med anledning av den. Rektorn har inte heller kunnat redovisa andra beslut på åtgärder utifrån kunskapsresultat eller resultat för arbetet med trygghet och studiero.

Motivering till föreläggande som ingripande

Karlstads kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Karlstads kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Wassén

Avdelningschef
Signerat av: Maria Wassén

X Karin Pollack

Föredragande/Utdare
Signerat av: Karin Pollack

Hur man överklagar, se bilaga 2

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Nyeds skola

Bilaga 2: Överklagandehänvisning

Fakta om Nyeds skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Karlstads kommun under våren 2018. Nyeds skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 16 och 18 januari 2018.

Nyeds skola är en grundskoleenhet med förskoleklass och årskurserna 1-9 i Karlstads kommun. Vid tiden för tillsynen går det 347 elever totalt i Nyeds skola. Skolenheten leds vid tillsynen av en tillförordnad rektor.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat årskurs 1

I den skriftliga redogörelse som lämnats in till Skolinspektionen inför tillsynen anger rektorn att andelen elever som nådde kunskapskraven för läsförståelse läsåret 2016/17 var 94 procent för flickor och 78 procent för pojkar.

Kunskapsresultat årskurs 3

Skolverkets statistik för läsåret 2016/17 visar att mellan 78 och 100 procent av alla elever i Nyeds skola uppnådde kravnivån på delproven i de nationella ämnesproven i matematik. Av samma källa framgår att mellan 92 och 100 procent av alla elever uppnådde kravnivån på delproven i de nationella ämnesproven i svenska läsåret 2016/17. Resultaten var över rikets genomsnitt i nästan alla delprov i de nationella ämnesproven i matematik och svenska. Skolverkets statistik för läsåret 2016/17 visar att mellan 71 och 95 procent av alla elever uppnådde kravnivån i de nationella ämnesproven i svenska som andraspråk. Vidare framgår att resultaten för nationella ämnesprov i svenska som andraspråk var över genomsnittet i fem av åtta delprov.

I den skriftliga redogörelse som lämnats in till Skolinspektionen inför tillsynen anger rektorn att andelen elever som nådde kraven för godtagbara kunskaper läsåret 2016/17 var 85 procent för flickor och pojkar i svenska, 93 procent för flickor och 86 procent för pojkar i matematik, 93 procent för flickor och 93 procent för pojkar i samhällsorienterande ämnen, 93 procent för flickor och 96 procent för pojkar i naturorienterande ämnen samt 100 procent för flickor i svenska som andraspråk.

Kunskapsresultat årskurs 6

Skolverkets statistik för läsåret 2016/17 visar att 74 procent av alla elever i årskurs 6 på Nyeds skola nådde minst betyget E i alla ämnen. Motsvarande andel för riket var 78 procent.

Den genomsnittliga betygspoängen mellan de olika ämnena varierade mellan 12,5 och 14,4 för flickor och mellan 11,3 och 14,3 för pojkar. Detta är något lägre än den genomsnittliga betygspoängen i riket.

Skolverkets statistik för läsåret 2016/17 visar att den genomsnittliga betygspoängen för provbetyget på de nationella ämnesprovet i matematik är 10,3, i engelska 12,5 och i

svenska 9,4. Resultaten är lägre än de genomsnittliga betygspoängen för provbetyg i riket som är 12,8 i matematik, 14,9 i engelska och 13,2 i svenska.

Kunskapsresultat årskurs 9

Skolverkets statistik visar att 74 procent av eleverna i årskurs 9 som lämnade skolenheten läsåret 2016/17 hade uppnått de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen. Detta motsvarar genomsnittet i riket.

Skolverkets statistik för läsåret 2016/17 visar vidare att det genomsnittliga meritvärdet var 210 att jämföra med rikets genomsnitt som var 223. Flickornas genomsnittliga meritvärde var 225 och pojkarnas 188, vilket kan jämföras med 241 för flickor och 208 för pojkar i riket. Av de elever som avslutade utbildningen vid skolenheten läsåret 2016/17 var 77 procent behöriga till yrkesprogram och 74 procent behöriga till samtliga program inom gymnasieskolan. Motsvarande andelar för riket var 83 och 79 procent.

Resultat för arbetet med trygghet och studiero

Rektor har till Skolinspektionen redovisat resultat från ELSA (Elevhälsodatabasen från skolsköterskornas hälsosamtal). Av resultaten framgår bland annat följande. Läsåret 2016/17 svarade 26 procent av eleverna i årskurs 4 att påståendet "Jag har arbetsro på lektionerna" stämmer dåligt eller inte alls. På påståendet "Jag har arbetsro på lektionerna" svarade 59 procent av eleverna i årskurs 7 att det stämmer dåligt eller inte alls.

Inför tillsynen (våren 2017) besvarades en enkät från Skolinspektionen av elever i årskurs 5 och 9 samt av personal och vårdnadshavare. Av resultaten framgår i huvudsak följande. Av eleverna i årskurs 5 är andelen svarande 95 procent vilket motsvarar 37 elever. På påståendet "Jag har studiero på lektionerna" svarar 43 procent av eleverna att det stämmer ganska dåligt eller inte alls. På påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" svarar 19 procent att det inte stämmer alls. Av eleverna i årskurs 9 är andelen svarande 83 procent vilket motsvarar 25 elever. På påståendet "Jag har studiero på lektionerna" svarar 44 procent av eleverna att det stämmer ganska bra. På påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" svarar 88 procent att det stämmer helt och hållet eller ganska bra. Av vårdnadshavarna till elever i förskoleklass och i grundskolans årskurser 1-6 var antalet svarande 68. Av vårdnadshavarna svarar 53 procent att påståendet "Jag upplever att mitt barn har studiero under lektionerna" stämmer ganska dåligt eller inte alls. På påståendet "Mitt barn känner sig trygg i skolan" svarar 84 procent att det stämmer helt och hållet eller ganska bra.

Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg .

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.